

ВЕЋУ ДЕПАРТМАНА ЗА ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ

И МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ УНИВЕРЗИТЕТА СИНГИДУНУМ

На основу одлуке Већа Департмана за последипломске студије Универзитета Сингидунум из Београда, број 4-213-1/2015, од 09.07. 2015. године, одређени смо у Комисију за оцену докторске дисертације кандидата Милана С. Косовића, магистра, под називом: „ПРИМЕНА ГИС КОНЦЕПТА У ФУНКЦИЈИ АНАЛИЗЕ ВОДА КАО ТУРИСТИЧКОГ РЕСУРСА БЕОГРАДА“. Прегледали смо поднети рад и Већу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Милан С. Косовић, рођен у Београду, 10. јануара. 1955. године од оца Слободана, по занимању магистар фармације и мајке Данице, рођене Недељковић, по занимању преводилац.

Основну школу и гимназију завршио у Београду. По завршетку X београдске гимназије уписао Вишу туристичку школу на Новом Београду на којој је стекао ВСС. Касније се уписује на Филолошки факултет Универзитета у Београду, одсек за италијански језик и књижевност, борави у Фиренци четири године, где студира италијанистику (италијански језик, књижевност и италијанску културу).

У периоду школске 2004.-2005., године уписује се на Универзитет Сингидунум на ФТХМ, на коме је дипломирао 2006. године. На истом универзитету је стекао и диплому магистра економских наука, априла месеца 2008. године магистарским радом под називом „Стандарди Европске уније о заштити водних ресурса, са посебним освртом на значај вода за развој туризма“.

Радно искуство:

По одслужењу војног рока запошљава се у Јавном комуналном предузећу Београдски водовод и канализација. Ове године се навршава 34. година непрекидног рада у овој установи. Радио је у Служби органа управљања, затим у Служби за информисање као референт за информисање и културу, руководилац одељења за маркетинг и информисање.

Два пута је за колектив у коме ради добио награду ВССС Београда „Мајски цвет“ за културу (1988. и 1998. године) у конкуренцији са бројним београдским предузећима. Заједно са Милићем од Мачве идејни је творац интернационалне књижевне манифестације „Песнички крчаг“.

Сада је Самостални стручни сарадник Службе за комуникацију са Градском управом-Службом за комуникацију и координацију односа са грађанима.

Члан је Удружења књижевника Србије. До сада је објавио осам самосталних књига поезије, као и једну антологију песама о води. Радови су му заступљени у више

публикација и часописа. Бави се књижевном и ликовном критиком. Добитник је више награда и књижевних признања. Члан је Удружења е - развој.

У досадашњем научном и истраживачком раду кандидат има више објављених научних радова из категорије М50, као и учешћа и излагања на научним скуповима категорија М30.

Радови у часописима и научним скуповима:

1. Косовић М. „2003. Међународна година воде - Међународни дан воде 22. март“, „Вода и санитарна техника“, Часопис Удружења за технологију воде и санитарно инжењерство, година XXIII, март-април, 2003. године, број 2, стр. 59-63, Београд, 2003. године; **М52**
2. Косовић М. Имплементација Оквирне директиве о водама у Србији (Implementation WFD in Serbia), Научно стручни скуп са међународним учешћем, *Тенденције развоја у текстилној индустрији, дизајн, технологија, менаџмент*, Висока текстилна струковна школа за дизајн, технологију и менаџмент (ДТМ), Београд, 26-27. стр. 193-197, Београд, јуни. 2008. године;
3. Косовић М. Стања и процеси у животной средини“ (Conditions and Processes in the Environment), „Вода и санитарна техника“, Часопис Удружења за технологију воде и санитарно инжењерство, година XXXIX, јануар-фебруар, 2009. године, број 1, стр. 45-49, Београд, 2009. године; **М52**.
4. Косовић М. „Европска унија, глобализација и еко туризам“, ECOLOGICA, бр.55, стр. 563-567, Београд, 2009. године. **М51**.
5. Косовић М. „Оквирно упутство Европске уније о водама“, Европско законодавство, Институт за међународну политику и привреду (27-28/09), стр. 142-150, Београд, 2009. године.
6. Косовић М. „Милан Недељковић, први оснивач модерне српске астрономије и метеорологије модерног доба, оснивач Астрономске опсерваторије у Београду“ предавање на XXVII Београдском астрономском викенду (БАВ) у организацији Астрономског друштва „Руђер Бошковић“ и Секретаријата за културу града Београда, Београд, 21. 06. 2009. године.
7. Косовић М. Одрживи развој водних ресурса и биодиверзитет“, ECOLOGICA, бр.59, стр 415-419 Београд, 2010. године. **М51**
8. Косовић М. Одрживо управљање водним ресурсима, ECOLOGICA, бр. 63, стр. 581-584. Београд, **М51**
9. Косовић М. Загађивање земље и воде и економске екстерналије. ECOLOGICA, бр. 72, стр. 736-740, Београд 2013, **М51**.
10. Косовић М. Инвестиције у заштиту животне средине и одрживи развој са освртом на водоснабдевања“, ECOLOGICA, бр. 75, стр. 432-435, Београд, 2014. **М51**

11. Косовић М. Заштита животне средине као стратешки ресурс Србије-императив одрживог развоја руралног туризма"- Зборник универзитета Едуконс за друштвене науке Шести међународни научни скуп „Штедња или потрошња-рецесија или опоравак, EDUCONS University, Сремска Каменица-Нови Сад, мај 2015.(стр. 357-365).

1. ПРОБЛЕМ, ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација под називом „ **ПРИМЕНА ГИС КОНЦЕПТА У ФУНКЦИЈИ АНАЛИЗЕ ВОДА КАО ТУРИСТИЧКОГ РЕСУРСА БЕОГРАДА**“састоји се од пет делова и обима је 297 страница. Садржи 2 табеле и 334 слика. Списак коришћене литературе обухвата укупно 300 референци, од чега 183 књига, часописа, чланака и публикација и 117 интернет извора. Од коришћених референци 30 је на енглеском 4 на италијанском и по једна на немачком, пољском и француском језику.

Предмет истраживања је концепт географских информационих система у функцији анализе и степена искоришћености вода као туристичког ресурса на територији града Београда као и примена ГИС концепта у повећању квалитета и атрактивности просторне структуре за савремени развој туризма.

Треба напоменути да није реч о анализи квалитета вода са становишта хемијско-бактериолошког исправности већ о води као природном потенцијалу за креирање туристичких производа и амбијентално вредних садржаја градске урбане структуре. Ово истраживање се односило на географску димензију вода на територији Београда, како би Београд као главни туристички центар у Србији, уз помоћ ГИС, олакшао увид, контролу и унапређење сопствене туристичке понуде.

У том циљу истражене су површинске воде на територији града: реке, језера, потоци и канали, термалне и минералне воде, чесме и фонтане Београда. За разлику од других информационих система снага ГИС концепта примењеног у раду је у његовој способности да интегрише просторне и непросторне податке а потом да визуализује туристички атрактивне локације које користе воду тај драгоцен природни ресурс. Креирањем дигиталних мапа и сталним ажурирањем садржаја туристичке информације постају лако доступне како туристичкој понуди тако и туристичкој тражњи.

Циљеви истраживања су:

1. **научни, теоријски** да се истражи значај примене ГИС у функцији коришћења и заштите вода, на територији Београда као једног од најважнијих ресурса, не само за туризам, него и за сам живот становништва;
2. **практични** (да се, ГИС максимално примени у пословању јавних служби и сервиса као што је предузеће Београдски водовод и канализација (ЈКП БВК), који се баве есенцијално важним пословима захватањ, прераде и дистрибуције воде за пиће и прикупљање и одвођење градских отпадних вода и вода из атмосфере. Дакле, **основни циљ** је да се истражи примена концепта ГИС у функцији анализе вода на подручју града Београда, као и значај његове имплементације. Коначни циљ је да се укаже да ГИС ваља у већој мери користити за потребе туризма, поготово Београда као главног града туризма Србије. Ако изузмемо чинјеницу да је вода неопходан

елемент за живот становништва, она је сасвим сигурно увек атрактиван туристички објекат. Чињеница да је Београд главни туристички центар Србије, као и чињеница да се не налази само на два велика рекама, захтева да се та два факта обједине у јединствени ГИС, како због контроле, тако и због развоја и унапређења водоснабдевања и одвођења отпадних вода. Колико то друге државе сагледавају као важност, најбоље говори пример многих земаља Европе и наших суседа, који имају развијен Географски информациони систем, док је у Србији ова научна дисциплина у малом сегменту развијана и незнатном броју делатности примењена.

- 3. посебан циљ** је подизање нивоа пажње надлежних служби у односу на примену адекватног система пречишћавања отпадних вода у Београду, који разматра:
- воду као природни ресурс;
 - водне ресурсе Београда (површинске воде Београда са посебним акцентом на чесме и фонтане града Београда).
 - воду као основица за живот у граду, али и за успешан развој туризма.

Хипотетички оквир Докторске дисертације

Туризам у Србији и Београду као веома значајна привредна грана која недовољно користи водне ресурсе као туристички потенцијал. И летимична опсервација у циљу компарације са другим градовима на води, показује да је та област туризма код нас запостављена, и у естетском и функционалном смислу, тако да изгледа као да не постоји целина сагледавања.

У том смислу **основна хипотеза овог рада** је следећа: у функцији туризма НЕМА примене географских информационих система којим су обухваћени сви водни ресурси Београда. Генерисање просторних података о хидрографским објектима и њиховим својствима који доприносе сагледавању укупних водних ресурса могу директно да унапреде туризам Београда који се заснива на овим ресурсима.

Методe и технике истраживања

У истраживању су коришћене следеће методе:

- историјска,
- компаративна,
- статистичка,
- посматрање
- упоредни метод,
- анализа садржаја.
- анкета

4. САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Дисертација се састоји од пет делова.

Први део представљају *Теоријско методолошка полазишта* где је указано на предмет истраживања, хипотетички оквир, помоћне хипотезе, изложени су циљеви истраживања као и његове методе и технике.

Други део се односи на *Географске информационе системе у служби интегралног управљања градским водама* са посебним освртом на геопросторне податке и њихово прикупљање и обрада, као и примена ГИС у водоснабдевању града Београда, значају водних ресурса и примена ГИС у туризму.

Трећи део се односи на *Београд као главни град туризма*, и туристичка дестинација, где је истакнут значај воде кроз историју, важност воде данас, расположивост водних ресурса Београда-хидрографске одлике Београда са акцентом на остале површинске воде потоке и језера Београда о којима се веома мало зна. У овом делу је истражена важност воде као туристичке вредности и валоризација река у досадашњем развоју туризма Београда.

У четвртом делу *Јавне чесме Београда* је истакнут значај чесама за живот града и развој туризма.

У петом делу који се односи на *Градске фонтане Београда* представљене су све фонтане Београда као главног града Србије, њихов режим рада и истражене су у функционалном и естетском смислу. Вршен је и компаративни метод са неким од светских познатих фонтана.

5. ПРЕГЛЕД НАУЧНО-СТРУЧНИХ ДОПРИНОСА

Истраживањем и применом одабране научне методологије дошло се до резултата о степену примене концепта географског информационог система у просторној анализи и савременим моделима коришћења хидрографских ресурса за унапређење развоја туристичке понуде Београда.

Истраживањем је утврђено да површинске воде на територији града: реке, језера, потоци и канали, термалне и минералне воде, чесме и фонтане Београда су само део парцијалне примене ГИС концепта, уз неопходност креирања интегрисаних просторних и непросторних база података.

Истраживањима а потом визуализацијом (коришћењем ГИС алата) туристички атрактивних локација на територији Београда дошло се до сазнања који делови територије захтевају нове правце развоја који воде ка равномерном, већем, разноврсном и квалитетном приступу у коришћењу водних потенцијала за развој туризма.

Посебан допринос рада је у презентацији геореференцираних локација са темељно истраженим и приказаним подацима о особинама хидрографских објеката, чесама и фонтана. Такви садржаји сем што представљају, до сада најбогатију и најпрецизнију аналитичку грађу они могу да се користе за стварање нових модела развоја о области туристичке валоризације природног и културног наслеђа и изградњи амбијенталних целина изузетних вредности којима Београд располаже и тиме унапреди укупна туристичка понуда.

6. ЗАКЉУЧАК

Из приложеног описа и чињеница, може да се закључи да докторска дисертација кандидата Милана Косовића, садржи допринос који показује степен и врсту утицаја као и последице постојеће валоризације хидрографских ресурса у савременом туризму и промене које захтевају примену ГИС концепта и алата у реализацији пословних процеса који се одвијају на туристичком тржишту Београда. Коришћење воде као драгоценог природног ресурса за развој туризма, може да допринесе повећању туристичке тражње не само Београда већ и Србије.

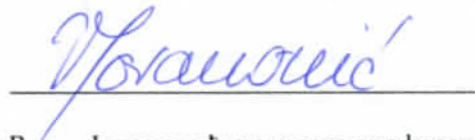
Упоређивањем развојних планова и постојећих садржаја туристичких производа у европским земљама и градовима дошло се до закључка да Београд не користи у довољној и могућој мери своје водне потенцијале за развој туризма да би тиме повећао атрактивност садржаја и производа и да би привукао пажњу већег броја како страних тако и домаћих туриста.

Имајући у виду значај истраживања и остварене научне резултате, чланови Комисије предлажу Већу департмана за последипломске студије и међународну сарадњу Универзитета Сингидунум да се докторска дисертација кандидата Милана Косовића под насловом: „Примена ГИС концепта у функцији анализе вода као туристичког ресурса Београда“ прихвати и одобри њена усмена одбрана.

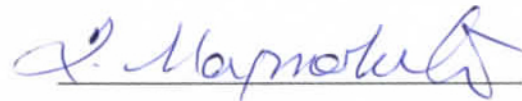
У Београду,

23.06.2016

Чланови Комисије:



др Верка Јовановић, редовни професор



др Драган А. Марковић, редовни професор,

емеритус



др Ангелина Његуш, ванредни професор